

Sejas maskas izveide.

FOTO: I. LAURE

Formas izgatavošana
no dzīva modeļa –
K. Pantelejeva.

FOTO: I. LAURE

FOTO: K. PANTELEJEVA

Apgleznošana.

Mākslas darba
noņemšana.

FOTO: G. MÄLDERS

JĀNIS DRIPE, ARHITEKTS

FOTO: AINARS MEIERS UN PUBLICITĀTES

LNMM – no konkursa līdz būvprocesam

Objekts: Latvijas Nacionālais mākslas muzejs, rekonstrukcija un jaunbūve. **Atrašanās vieta:** K. Valdemāra iela 10a, Rīga. **Pasūtītājs:** RDĪD. **Projekts:** «Processoffice» un «Andrius Skiezgelas Architecture» (vadošie arhitekti Vītauts Biekša un Andrius Skiezgels, Lietuva). **Būvkonstrukcijas:** «Būve un Forma», Jānis Prauliņš, Jānis Krasts, Kaspars Šnore, Olga Opolčanova, Solvita Šnore, Māris Grāviņis. **Restaurācijas darbi un izpēte:** «Arhitektoniskās izpētes grupa» (vadošais arhitekts Artūrs Lapiņš, piedaloties Marīnai Mihailovai, Guntaram Jansonam). **Ģenerāluzņēmējs:** «RE&RE». **Galvenais būvuzraugs:** Leonards Dubkevičs. **Dubultās rotācijas urbtu pāļu sistēma:** «Lemminkäinen Oy». **Iekšējo un ārējo elektroapgādes tīklu, kā arī ārējo teritoriju un ārējo vājstrāvu tīklu projekts:** «DAINA EL».

Rīgas Domes Īpašuma departaments 2013. gada janvārī parakstīja vienošanos ar būvkompaniju «RE&RE» par LNMM būvniecību. Tātad muzeja ēka bez nopietna remonta bija kalpojusi sabiedrībai 108 gadus. Neslēpšu kārtējo vilšanos par paviršu Latvijas Nacionālā mākslas muzeja būvprocesa vērtējumu gan no preses un TV žurnālistu puses (nav ķibeles, nav intereses), gan pašu profesionāļu aprindās, kur baumu līmenis tiek pasludināts par neapgāžamu patiesību, aptuveni šādi: projekts neiet uz priekšu, pārāk dziļa bedre, autori ir jauni Lietuvas puiši, kuriem nav realizētu projektu, žūrija lēma, lai nav pašiem, bet svešiem.

PATIESĪBA PAR LNMM BŪVDARBIEM

Tāpēc šajā apskatā iekļaušu arī nedaudz vēstures un vispārējas informācijas. 2010. gadā izsludinātais konkurss par LNMM rekonstrukciju deva lielāko skaitu

projektu pašvaldību rīkotajos konkursos atjaunotajā Latvijā, tika saņemti 28 darbi no 4 valstīm. Nav jau pasaulē nekas labāks par projektu sacensībām (konkursiem) izdomāts. Un, ja sacensības ir anonīmas, tam svešajam vienmēr būs iespēja uzvarēt. Arī jaunajiem ģēnijiem konkursi ir vienīgā iespēja savu varēšanu publiski parādīt un apliecināt. Žūrijā toni noteica arhitekti no Norvēģijas (pasaulslavenais birojs «Snohetta»), Somijas un Igaunijas, kā arī Nacionālo muzeju direktori no Slovēnijas, Igaunijas un Dānijas. Protams, 27 arhitektu grupas šādā 28 dalībnieku sacensībā ir zaudētājas – ar savu taisnību un vilšanos, ceru, ka ne ar nenovīdību. Pārlasīju žūrijas locekļu atzinumus un pārliecinājos, ka brīvstāvošā Vilhelma Neimaņa ēka (valsts nozīmes arhitektūras piemineklis) un parka telpa ar tā dēvēto Jātnieku aleju visiem ir šķitusi īpaša vērtība. Šajā situācijā konkrētā izvēle bija vairāk likumsakarība,

↑ Projektu realizēja 2002. gadā no 20. jūnija līdz 21. oktobrim muzeja frontona daļā līdzās tēlnieka Augusta Folca (1851–1926) skulptūrām, eksponējot ar eļļas krāsām apgleznota poliestera vīrieša kailfigūru dabīgā lielumā.

↓ Iveta Laure un Kirils Panteļejevs.

FOTO: G. MÄLDERS

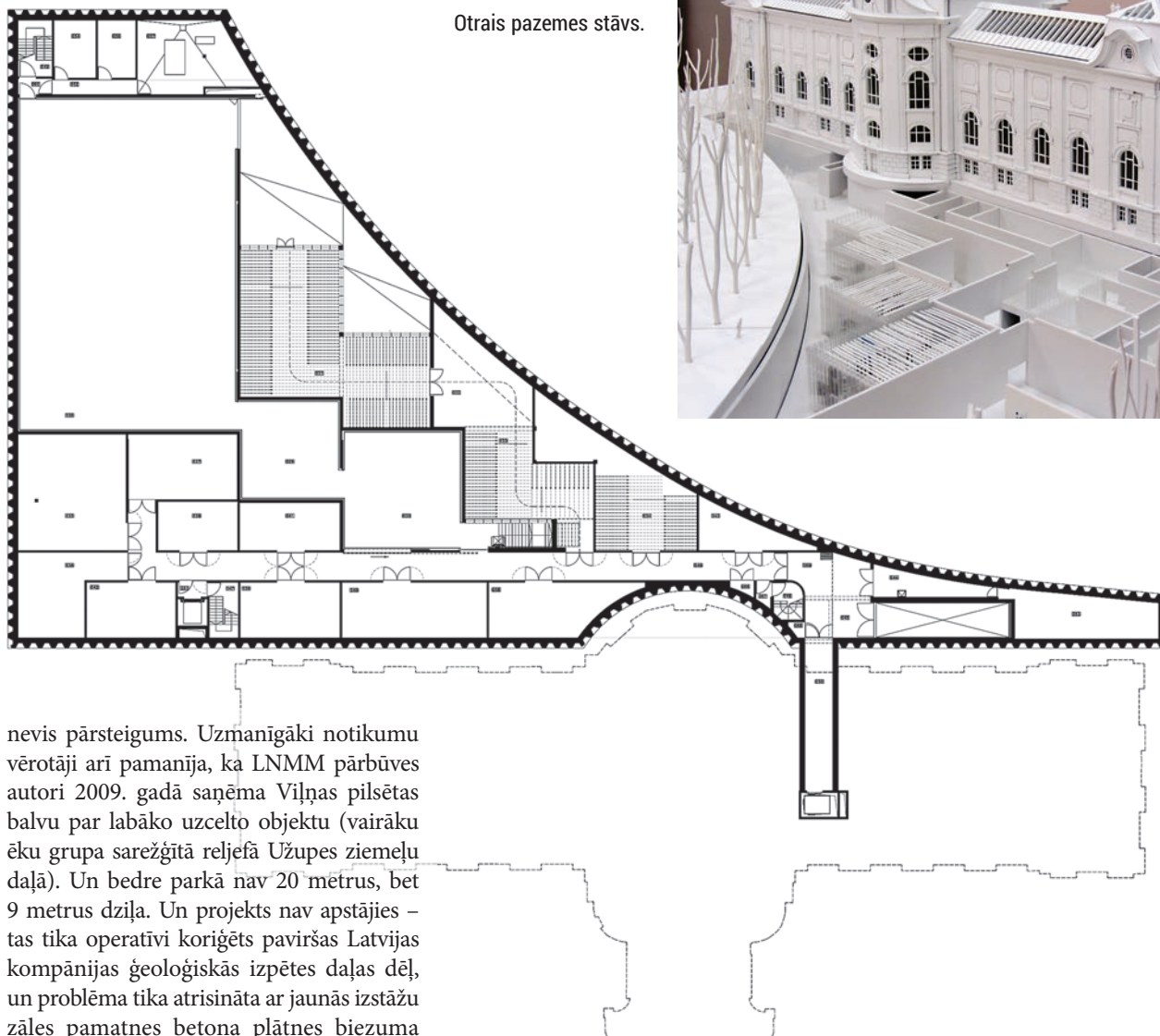

Mākslas projekts «TOP1» LNMM frontona daļā

Mākslas projekta autori: vides māksliniece Iveta Laure un tēlnieks Kirils Panteļejevs. Projektu realizēja 2002. gadā no 20. jūnija līdz 21. oktobrim muzeja frontona daļā līdzās tēlnieka Augusta Folca (1851–1926) skulptūrām, eksponējot ar eļļas krāsām apgleznota poliestera vīrieša kailfigūru dabīgā lielumā. Figūra tika uzstādīta ar 25 t smagu autopacelāju, kura strēles garums sasniedza 32 m. Principiāli nozīmīga bija projekta vizuāli provokatīvā forma, jo skatītājs uz brīdi tomēr noticēja, ka atveidotais tēls ir dzīvs. Lai arī koncepcijas pamatā bija vēlme atgādināt par Laikmetīgās mākslas muzeja nepieciešamību, tomēr blakus mērķis bija vienlīdz nozīmīgs – pievērst sabiedrības uzmanību Latvijas Nacionālās mākslas muzejam. Izdevās. Objekta eksponēšana tika saskaņota visās iespējamās instancēs, arī Valsts ugunsdzēsības un glābšanas departamentā, Pašvaldības un Valsts policijā, lai novērstu pārpratumus, kad glābēji varētu tikt iesaistīti mākslas objekta glābšanā. Taču veltīgi – kāds tomēr pamatnijas izsaukt glābējus («ČAS», 4. jūlijs, 2002). Un vēl. Nav grūti iedomāties mākslinieku, kuri bija uzņēmušies atbildību par pilnīgi visu, kas varētu notikt, izjūtas, kad 2002. gada jūlija beigās uz VMM karnīzes tieši zem objekta parādījās zaļais siets un virsraksti presē vēstīja – «Sāk brukt Valsts mākslas muzeja jumts» («Neatkarīgā Rīta Avīze», 27. jūlijs, 2002), «Krīt mākslas muzeja karnīzes» («Diena», 30. jūlijs, 2002), «Sāk brukt mākslas muzeja karnīzes» («Diena», 27. jūlijs, 2002) u.c. Bet 2013. gadā LNMM ēka nokļuva uzmanības krustugunīs jau cita iemesla dēļ – sākušies restaurācijas un renovācijas darbi, kurus noslēdzot tiksīm pie moderna muzeja, un «karnīzes vairs nebruks». (Informācija: I. Laure, K. Panteļejevs.)

Otrais pazemes stāvs.

nevis pārsteigums. Uzmanīgāki notikumu vērotāji arī pamanīja, ka LNMM pārbūves autori 2009. gadā saņēma Viļņas pilsētas balvu par labāko uzcelto objektu (vairāku ēku grupa sarežģītā reljefā Užupes ziemeļu daļā). Un bedre parkā nav 20 metrus, bet 9 metrus dziļa. Un projekts nav apstājies – tas tika operatīvi koriģēts paviršas Latvijas kompānijas ģeoloģiskās izpētes daļas dēļ, un problēma tika atrisināta ar jaunās izstāžu zāles pamatnes betona plātnes biezuma

palielinājumu. Otra problēmsituācija bija plaisu parādīšanās vēsturiskajā ēkā – tās atrisinājums bija «Larssen» tipa metāla profila iespīēzamās atbalsta sienas konstruktīvā nomainīga vēsturiskās ēkas erkerim piegulošajās asīs ar dubultās rotācijas urbto pāļu sistēmu. To veica starptautiski atzīta kompānija. Papildu drošībai un situācijas kontrolei – nepārtraukts plaisu monitorings. Būtu naivi iedomāties, ka tik sarežģītā objektā visi būvdarbi ritēs bez jebkādām problēmām.

REKONSTRUKCIJA UN PLĀNOTĀS IZMAIŅAS

Par pašu projekta risinājumu. Tās paredz vēsturiskās ēkas nozīmīgo interjeru pilnīgu restaurāciju un jaunu ekspozīcijas platību izveidi jumta stāvā. Arī eksponētas centrālā apjoma kupola konstrukcijas. Un iespēju abpus kupolam iziet uz terases – 4 m platas staigājamas jumta joslas kores līmenī. Konferenču, veikala un restorāna telpas tiks izbūvētas cokolstāvā, nodrošinot

Pārsēgumi pazemes apjomam.

Griestu ornamenta restaurācija.

Pazemes apjoms ir izbetonēts.

to tiešu saikni ar jauno publisko telpu parka daļā pret Elizabetes ielu. Tā atradīsies virs vienā līmenī izveidotajām jaunajām pazemes telpām no kokiem brīvajā teritorijā starp Jātnieku aleju un Elizabetes ielu. Šī daļa ietver arī pilnīgi jaunu «white box» tipa 600 m² lielu izstāžu zāli ar divām pieguļošām mazākām ekspozīciju telpām un daļēji eksponētām mākslas darbu krātuvēm.

Šobrīd notiek intensīvi restaurācijas darbi vēsturiskajā muzeja ēkā, jumta konstrukciju izbūve vēsturiskajā daļā un centrālā kupola konstrukciju stiprināšana.

Jaunajā (pazemes) daļā izveidota sienu struktūra, un patlaban notiek pārseguma izbūve virs jaunās izstāžu zāles. Iezīmējas arī visa projekta akcents – neliels amfiteātris ar 9x9 m stiklotu plakni centrā, kā saikne starp publisko laukumu un izstāžu telpām pazemes līmenī.

Kopumā projekts vērtējams kā funkcionāli un estētiski līdzsvarots, tas saglabā ēku kā vēsturisku pilsētbūvniecības pieminekli un piešķir mūsdienīgas iezīmes, domājot par modernā laika muzeja apmeklētāju.

KIRILS PANTELEJEVS:

«LNMM rekonstrukcijas projektā, it īpaši tā pazemes daļā, jūtama vēlme uzstādīt augstu mērķi, pārsteigt, iet laikam pa priekšu. Tādiem projektiem ir lemts kļūt par daudzu diskusiju ierosinātājiem, par pretēju viedokļu spēkošanos izraisītājiem. Ir skaidrs, ka bez sarežģījumiem gan būvniecībā, gan ekspluatācijā šeit neiztikt. Bet ir cerība, ka tieši tādi izaicinājumi stimulēs atbilstību, iemācīs gan dažādu nozaru speciālistus, gan sabiedrību kopumā uzņemties atbildību grūtās situācijās, risināt sarežģītus uzdevumus. Tāpēc, neraugoties uz visām bažām, es šo projektu atbalstu, tāpat kā atbalstīju Nacionālās bibliotēkas celtniecību un citus līdzīgus procesus.» **LB**

OBJEKTS SKAITĻOS UN FAKTOS

Rīgas pilsētas mākslas muzeja (tagad LNMM) ēkas pamatus ielika 1903. gadā, muzeju atklāja 1905. gada septembrī. Projekta autors un pirmais muzeja direktors – vācu tautības arhitekts un mākslas vēsturnieks Vilhelms Neimanis (1849–1919). Rekonstrukcijas un jaunbūves plānotais būvdarbu pabeigšanas termiņš – 2015. gada beigās. Kopējās izmaksas 34 150 000 EUR. RD finansējums – 21 340 000 EUR, ES finansējums – 13 090 000 EUR, Latvijas valsts finansējums – 345 760 EUR. Kopējā muzeja platība plānota 8250 m², no tiem jaunais platības papildinājums ir 3450 m². Objektā katru dienu strādā 90 līdz 110 būvstrādnieki.

LNMA – from a contest to an active construction process

In January 2013 RCC Department of Properties signed an agreement with the construction company «RE&RE» about the construction of the LNMA. The building of the museum served to the society for 108 years with no considerable renovation. The contest for the LNMA reconstruction, announced in 2010, gave the largest number of projects registered for competitions organized by local governments in the renewed Latvia, 28 works from 4 countries were received, winners were Lithuanian architects. The proposal of architects intends a total restoration of the historical building's interior and a creation of new exposition areas on the roof floor. Also exhibited will be the dome structures of the central area. New underground spaces will be created, including a «white box» type 600 m² large exhibition hall with two smaller adjacent exhibition rooms and partly displayed repositories of art works. The accent of the whole project – a small amphitheater with a

9x9 m glass plane in the center, as a medium between the public space and the exhibition rooms on the underground level.

It should be mentioned that in 2002, in the endplate of the museum, the art project «TOP1» was carried out. Authors of the art project: environmental artist Iveta Laure and sculptor Kirils Panteļejevs. The project was being carried out from June 20th to October 21st in the endplate of the museum alongside sculptor Augusts Folcs's (1851-1926) sculptures, exposing a polyester male nude in natural size, painted with oil paints. Fundamentally important was the visually provocative form of the project, for the viewer, for a while, however, believed that the reproduced image is alive. Although the concept was based on the desire to remind of the need for the Contemporary Art Museum, next goal, however, was equally important – to draw public attention to the Latvian National Museum of Art. **LB**

JĀNIS DRIPE, ARCHITECT

Object: The Latvian National Museum of Art, reconstruction and the new building. **Location:** 10a K.Valdemāra Street, Riga. **Customer:** RCC Department of Properties. **Project:** «Processoffice» and «Andrius Skiezgelas Architecture». **General contractor:** «RE&RE».

The object in facts and numbers: The foundation of the Latvian City Museum of Art (now LNMA) building were laid in 1903, the museum was opened in September 1905. The author of the project and the first manager of the museum – German architect and art historian Wilhelm Neumann (1849-1919). The planned completion date for the reconstruction and the new building construction works – end of 2015. The total area of the museum is planned to be 8250 m², 3450 m² of which would be the new areal addition.